

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ловкайтес В.С., здобувач РВО доктор філософії
Державний біотехнологічний університет
м. Харків, Україна

Анотація: Дослідження присвячене аналізу сучасних тенденцій цифровізації та цифрової трансформації бізнесу. Цифровізація господарської діяльності нині стала однією з ключових трендів у розвитку вітчизняного бізнесу. У статті розглядається зарубіжний досвід цифрової трансформації бізнесу, яка стає дедалі актуальнішою у зв'язку з переходом на новий етап розвитку суспільства.

Ключові слова: цифрова трансформація, цифрові технології, цифрова економіка, цифрова трансформація бізнесу

В останні роки цифрові технології швидко поширилися і знайшли нові способи застосування в багатьох сферах життя нашого суспільства, охорони здоров'я, освіти, зв'язку, промисловості або діяльності уряду. Пандемія COVID-19 прискорила цей процес, і нові цифрові рішення допомогли компаніям та державному сектору продовжити функціонувати в умовах локдауну та інших обмежень на пересування та фізичні контакти, наприклад, дозволили працювати віддалено протягом тривалих періодів часу. Проте цифровізація пов'язана зі специфічним комплексом проблем, таких як посилення нерівності, спричиненої цифровим розривом, а також зумовила появу низки нових проблем, наприклад, у сфері цифрової безпеки, конфіденційності та захисту споживачів, а також сумлінної конкуренції на онлайн-ринках [1].

У процесі впровадження цифрових технологій малі та середні підприємства (МСП) отримують очевидну можливість внести фундаментальні зміни до методів ведення бізнесу, випробувати на практиці нові технології та зрештою підвищити продуктивність. Однак обмежений розмір малих та середніх підприємств може бути перешкодою для впровадження таких технологій через повсюдну нестачу фінансових та людських ресурсів, необхідних для підтримки процесу цифрової трансформації.

Таким чином, органи, що відповідають за розробку та реалізацію економічної політики, можуть відіграти важливу роль у формуванні сприятливого середовища для МСП, яке дозволить їм розпочати їхню цифрову подорож як за рахунок роботи з основними рушійними силами цифрової економіки, так і за рахунок розробки спеціальних інструментів, які дадуть МСП можливість подолати бар'єри на шляху до цифрової трансформації, пов'язані з розміром таких підприємств [2].

Впровадження цифрових технологій на підприємствах, що ведуть діяльність у різних галузях, було характерним для економік усього світу задовго до пандемії COVID-19, а плюси та мінуси цифрової трансформації широко обговорювалися протягом багатьох років. Незважаючи на те, що цифрові технології дають можливість підвищувати продуктивність, знижувати ціни та пропонувати якісніші товари та послуги, їх впровадження та інтеграція

в бізнес-процеси вимагають від підприємств проведення глибокої трансформації, що несе з собою корінні культурні перетворення. Перехід до цифрових технологій може бути особливо непростим для малих і середніх підприємств, оскільки часто їм мало що відомо про переваги, пропонувані цифровізацією, а їх ресурси, як фінансові, так і людські, зазвичай скромніші, ніж ресурси крупних підприємств. Проте потенційно сприятливий вплив цифровізації на діяльність малих і середніх підприємств є очевидним, оскільки цифрові інструменти можуть допомогти у подоланні деяких внутрішніх проблем, з якими вони стикаються. Фактично цифровізація може запропонувати підприємствам більш легкий доступ до стратегічних ресурсів, допомогти їм розширити клієнтську базу, вийти на глобальні ринки, досягти масштабування без нарощування маси та отримати вигоду з мережевих ефектів.

COVID-19 змусив багато організацій вийти в онлайн-простір і розпочати свій шлях до цифрової трансформації, наприклад, через онлайн-канали продажів, інвестиції в цифровий маркетинг або реорганізацію внутрішніх процесів з метою зведення збоїв у роботі до мінімуму. Деякі з цих змін стануть незворотними та визначили напрям відновлення після пандемії з погляду вкладених інвестицій, взаємовідносин у ланцюжках створення цінності та навичок, необхідних для здійснення цифрової трансформації.

Економічна політика, спрямована на підтримку цифрової трансформації, повинна охоплювати як процес впровадження технологій, так і необхідність формування цифрової культури всередині компанії. Можна виділити три основні напрями, на яких органам, які відповідають за розробку та реалізацію економічної політики, слід зосередити свою увагу: 1) покращення рамок умов для цифрової економіки; 2) підвищення рівня навичок населення для досягнення успішної цифрової трансформації підприємств та суспільства; впровадження конкретних інструментів економічної політики з метою підтримки цифровізації.

Цифрова трансформація – це процес, що охоплює як технологічні, так і культурні та соціальні аспекти. Вона заснована на можливостях, що надаються технічним прогресом для перегляду способів взаємодії, способів роботи організацій і способів, якими люди зміцнюють довіру, зберігають інформацію, створюють цінність і здійснюють транзакції. Зрештою, вона надає можливість для впровадження інновацій приватним особам, підприємствам та урядам. Вона багатопрофільна за своєю природою і не може бути зведена до будь-яких окремих компонентів або областей застосування. Що стосується бізнес-сектору, то вище визначення цифрової трансформації може бути доповнено: «Зміна того, як підприємство використовує цифрові технології для розробки нової цифрової бізнес-моделі, що допомагає створювати та збільшувати цінність для підприємства» [3]. Успішна цифрова трансформація вимагає не тільки технологічної модернізації, а й стратегічного бачення, що дозволяє переосмислити бізнес-модель.

Теоретики довгострокових технологічних змін стверджують, що нинішня хвиля цифрової трансформації знаменує перехід від третьої промислової революції до четвертої [4]. Промислові революції спричинені «технологіями

загального призначення», які мають широку сферу застосування у різних секторах, можуть забезпечити довгострокове підвищення продуктивності та стати основною частиною технологічної основи структури економіки. Різне збільшення обчислювальної потужності та одночасне зниження пов'язаних із цим витрат із середини минулого століття дозволило з'явитися новому набору цифрових рішень, що визначають швидкість та напрямок технологічних змін. У бізнес-секторі технологічні зміни дозволяють компаніям вийти за рамки простого впровадження цифрових інструментів для вдосконалення існуючих операцій і замість цього впроваджувати інновації для створення нових цифрових продуктів, розвитку ланцюжків створення цінності та корінного перетворення бізнес-моделей, що використовуються для досягнення повної цифрової трансформації.

Цифрові інструменти та методи дозволяють компаніям покращувати дизайн продукції, оптимізувати виробничі процеси, залучати нових клієнтів та розвивати відносини з постачальниками у всьому ланцюжку створення цінності. Вони також допомагають створити більш гнучкі бізнес-моделі за рахунок нижчих витрат на основні засоби (наприклад, хмарні обчислення пропонують доступ до сховища та обробки даних у міру потреби) та робочу силу (штучний інтелект дозволяє підприємствам автоматизувати дедалі складніші завдання).

У разі онлайн-платформ, таких як Google, Amazon або Kickstarter, цифрові технології дозволяють підприємствам виконувати ключові бізнес-функції (наприклад, маркетинг, продажі, фінансування), отримуючи при цьому суттєві позитивні мережеві ефекти та доступ до глобальних ринків [5]. Цифрові технології можуть змінити спосіб виробництва товарів та послуг, впровадження інновацій та взаємодії з іншими підприємствами, співробітниками, споживачами та урядом. Вони несуть широкий спектр переваг для діяльності підприємства та зрештою величезний потенціал для підвищення продуктивності підприємства.

Список літератури

1. OECD (2021), *Adapting Curriculum to Bridge Equity Gaps: Towards an Inclusive Curriculum*, OECD Publishing, Paris. URL: <https://dx.doi.org/10.1787/6b49e118-en>.
2. OECD (2021), *Bridging connectivity divides*, OECD Publishing. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/e38f5db7-en>.
3. Shah, S. et al. (2021), “Predicted COVID-19 positive cases, hospitalisations, and deaths associated with the Delta variant of concern, June-July, 2021”, *The Lancet Digital Health*. URL: [http://dx.doi.org/10.1016/S2589-7500\(21\)00175-8](http://dx.doi.org/10.1016/S2589-7500(21)00175-8).
4. Schwab, K. (2017), *The Fourth Industrial Revolution*, Currency Publishing.
5. Building a more connected world: How the OECD Recommendation on Broadband Connectivity is setting the pace. URL: <https://oecd-innovation-blog.com/2021/04/28/building-a-more-connected-world-oecd-broadband-connectivity-recommendation/>.